

Begin augustus werd een varkensbedrijf in Noord-Limburg geconfronteerd met de gevolgen van de brandharen van de eikenprocessierups bij enkele varkens.

DE EFFECTEN VAN DE EIKENPROCESSIERUPS BIJ VARKENS

VARKENS

Bert Driessen, Dier&Welzijn – K.H.Kempen

Dat de brandharen van eikenprocessierupsen voor problemen bij mensen kan zorgen, hebben velen zelf al ondervonden. Minder bekend is dat deze rupsen ook problemen bij dieren kunnen veroorzaken. Begin augustus werd een varkensbedrijf in Noord-Limburg geconfronteerd met de gevolgen van de brandharen van de eikenprocessierups bij enkele varkens. Enkele pas aangekochte gelten werden op vers stro gehuisvest. Na enkele uren werden bij de varkens zeer duidelijke rode bultjes op de huid waargenomen. Het stro, waarop de dieren waren gehuisvest, was geoogst onder enkele eikenbomen waar eikenprocessierupsen huisden. Het stro bevatte vermoedelijk vele brandharen van de eikenprocessierupsen die de irritatie veroorzaakten. Eén gelt vertoonde rode bultjes over het hele lichaam. De overige gelten vertoonden enkel rode bultjes aan de oren. Ook de verzorgers die de stal hadden ingestrooid, vertoonden rode vlekken en jeuk aan de onderbenen. Dit ten gevolge van het vallen van brandharen in de laarzen. Onmiddellijk na de vaststelling werd het stro vervangen. Na één week waren de symptomen afgenomen, maar toch nog waarneembaar.

Eikenprocessierupsen

Het venijn van de eikenprocessierups schuilt in de vele microscopisch kleine brandharen. Vanaf het derde vervellingsstadium (april/mei) verschijnen er naast de normale witte haren op de rug van de rups ook de karakteristieke brandharen. Het aantal daarvan kan bij een volgroeide rups rond de één miljoen bedragen. Losgekomen brandharen kunnen gemakkelijk met de wind worden meegevoerd en kunnen zo met mens en dier in de nabije omgeving in contact komen en voor irritatie zorgen. De brandharen kunnen gemakkelijk de oppervlakkige lagen van de huid, ogen, keel en de bovenste luchtwegen binnendringen en zich daarin vastzetten met hun weerhaken. Brandharen van oude, dode rupsen of uit oude spinselnesten kunnen nog vijf tot zeven jaar actief blijven waardoor ze nog lange tijd een verspreidingsbron van brandharen zijn.

Andere diersoorten

Ook bij andere diersoorten zoals honden, katten, paarden, schapen en runderen zijn problemen ten gevolge van de brandharen van eikenprocessierupsen beschreven. Direct huidcontact speelt bij deze diersoorten een te verwaarlozen rol omdat hun huid met een vacht bedekt is. Blootstelling van deze diersoorten aan de brandharen van de rupsen vindt vooral plaats via inhalatie van in de lucht aanwezige brandharen of via direct slijmvliescontact (ogen, mond en keel) door het in de mond krijgen van nesten met rupsen of met brandharen besmet voer. Bij deze diersoorten vallen ook andere symptomen op: rood gezwollen slijmvliezen van de muil, geïrriteerde ogen, gezwollen tong, ernstige diarree, jeuk, koorts... De ernst en de aard van de klachten kunnen sterk variëren, afhankelijk van de hoeveelheid brandharen waarmee dieren in contact zijn gekomen. Het is steeds aangewezen om een dierenarts te contacteren zodat hij de dieren met antihistaminica en corticosteroiden kan behandelen. ■

Staat Afrikaanse varkenspest aan onze voordeur?

DIERGEZONDHEID

Erik Mijten, adviseur Studiedienst

Vorige week werd in de regio Rostov, in het zuiden van Rusland opnieuw een haard van Afrikaanse varkenspest vastgesteld. Alhoewel het om een relatief klein bedrijf gaat, is de vaststelling erg verontrustend. In de buurt werden meer dan 100 kadavers gevonden van varkens die reeds gestorven waren aan het virus. Dit duidt erop dat het virus al langer aanwezig is in die regio. Afrikaanse varkenspest is een erg besmettelijke virusziekte bij zowel gedomesticeerde varkens als wilde varkens. Bij deze laatste zijn de verschijnselen vrij mild maar bij onze varkens kan een besmetting leiden tot ernstige ziekteverschijnselen en komt veel sterfte voor. De symptomen lijken sterk op deze van klassieke varkenspest maar het virus is van een totaal ander type. Het is een bijzonder hardnekkig virus dat maandenlang kan overleven. Overdracht van besmetting kan direct, van dier naar dier maar evengoed indirecte overdracht via voedsel, materialen, transporten, karkassan ... Er bestaat geen vaccin tegen Afrikaanse varkenspest. De laatste keer dat Afrikaanse varkenspest in België geconstateerd werd, was in 1985. Het virus is niet gevaarlijk voor de mens en ook niet voor andere huisdieren dan varkens.

Niet onder controle

Sinds de eerste vaststelling van Afrikaanse varkenspest in 2007 in Rusland zijn ongeveer 500.000 varkens geruimd. De Russische autoriteiten doen inspanningen om de epidemie onder controle te krijgen maar de sterke geografische spreiding van de haarden en de diversiteit van de varkensbedrijven bemoeilijken de aanpak. Zo zijn er talrijke kleinere bedrijven die zogenaamde 'backyard' varkens houden die in contact staan met de geïnfecteerde everzwijnenpopulatie. Het diergeneeskundig toezicht op deze bedrijven is verre van ideaal en het vermoeden bestaat dat talrijke haarden onopgemerkt blijven.

Waakzaam blijven

De preventie van Afrikaanse varkenspest verschilt niet van deze van klassieke varkenspest en behelst het naleven van algemene maatregelen die gelden op het gehele Belgische grondgebied:

- > verbod op verzamelingen van varkens, met uitzondering van een verzameling van varkens in een enkel transport naar eenzelfde bestemming of een verzameling van fokvarkens op een tijdelijke verzamelplaats;
- > verbod op het binnenbrengen van een dood of geschoten everzwijn of een deel van een everzwijn in de geografische entiteit van een varkensbeslag;
- > verbod op het betreden van een varkensbedrijf of het in contact komen met varkens in de eerste 48 uur na contact met een in het wild levend everzwijn;
- > verbod op het voeren van keukenafval aan varkens;
- > toepassing van bioveiligheidsmaatregelen in alle bedrijven;
- > in quarantaine plaatsen van varkens die nieuw in een bedrijf worden binnengebracht.
- > Er gelden bijkomende maatregelen voor personen die terugkeren uit risicolanden of -gebieden, dat wil zeggen landen of gebieden waar tijdelijke bestrijdings- of preventiemaatregelen van kracht zijn na het vaststellen van de ziekte, alsook voor dieren en transporten die van daaruit afkomstig zijn. Ze hebben onder meer betrekking op het uitvoeren van een bijkomende ontsmetting en reiniging van transporten onder officieel toezicht bij terugkeer, het onderwerpen van ingevoerde dieren aan serologische onderzoeken voordat zij vertrekken uit het land van oorsprong, de verplichting om de PCE in kennis te stellen en het verbod voor personen om in België plaatsen waar varkens worden gehouden te betreden in de eerste 72 uur nadat zij voor het laatst in contact zijn geweest met varkens of risicomateriaal in risicogebieden. ■